

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum nr. 95/2000, um fæðingar- og foreldraorlof, með síðari breytingum (lenging á rétti til fæðingarorlofs).

Frá félags- og barnamálaráðherra.

(Lagt fyrir Alþingi á 150. löggjafarþing 2019–2020.)

1. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 8. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
 1. Í stað orðsins „þrjá“ kemur: fimm.
 2. Í stað orðsins „þremur“ kemur: tveimur.
- b. Í stað orðsins „níu“ í 4. mgr. kemur: tólf.

2. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 18. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
 1. Í stað orðsins „þrjá“ í fyrra skiptið kemur: fimm.
 2. Í stað orðsins „þrjá“ í síðara skiptið kemur: tvo.
- b. Í stað orðsins „níu“ í 2. mgr. kemur: tólf.

3. gr.

Eftirfarandi breytingar verða á 19. gr. laganna:

- a. Eftirfarandi breytingar verða á 1. mgr.:
 1. Í stað orðsins „þrjá“ í fyrra skiptið kemur: fimm.
 2. Í stað orðsins „þrjá“ í síðara skiptið kemur: tvo.
- b. Í stað orðsins „níu“ í 2. mgr. kemur: tólf.

4. gr.

Við lögin bætist ákvæði til bráðabirgða, svohljóðandi:

Þrátt fyrir 1. mgr. 8. gr., eiga foreldrar sjálfstæðan rétt til fæðingarorlofs í allt að fjóra mánuði hvort um sig vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020. Þrátt fyrir 4. mgr. 8. gr. skal réttur foreldra til fæðingarorlofs samkvæmt ákvæðinu vera tíu mánuðir vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020.

Þrátt 1. mgr. 18. gr. og 1. mgr. 19. gr. eiga foreldrar sjálfstæðan rétt til fæðingarstyrks í allt að fjóra mánuði hvort um sig vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020. Þrátt fyrir 2. mgr. 18. gr. og 2. mgr. 19. gr. skal réttur foreldra til fæðingarstyrks

samkvæmt ákvæðunum vera tíu mánuðir vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020.

5. gr.

Lög þessi öðlast gildi 1. janúar 2020 og eiga við um foreldra barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2020 eða síðar, sbr. þó 4. gr.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Frumvarp þetta er lagt fram til breytinga á lögum nr. 95/2000, um fæðingar- og foreldraorlof, með síðari breytingum. Í frumvarpinu er gert ráð fyrir að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs lengist úr níu mánuðum samkvæmt gildandi lögum í tólf mánuði og að lengingin komi til framkvæmda í tveimur áföngum, annars vegar vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020 og hins vegar vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Tilefni frumvarps þessa er að í stjórnarsáttmála ríkisstjórnarinnar er meðal annars gert ráð fyrir lengingu á rétti foreldra til fæðingarorlofs. Enn fremur skuldbundu stjórnvöld sig, í tengslum við lífskjarasamninga á almennum vinnumarkaði sem samkomulag náðist um vorið 2019, til að efla fæðingarorlofskerfið með því að lengja samanlagðan rétt foreldra til fæðingarorlofs. Þá kemur fram í fjármálaáætlun stjórnvalda fyrir árin 2020–2024 að gert sé ráð fyrir að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs verði lengdur úr níu mánuðum í tólf mánuði og að lengingin komi til framkvæmda í tveimur áföngum á árunum 2020 og 2021. Þar sem um er að ræða breytingu á réttindum sem kveðið er á um í lögum þykir ekki unnt að gera breytingar á umræddum réttindum með öðrum hætti en með lagasetningu.

Líkt og fram hefur komið er í fjármálaáætlun 2020–2024 gert ráð fyrir að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs verði lengdur úr níu mánuðum í tólf mánuði og að lengingin komi til framkvæmda í tveimur áföngum á árunum 2020 og 2021. Fyrri aðgerðir stjórnvalda hafa miðað að því að hækka hámarksgreiðslur til foreldra sem nýta rétt sinn til fæðingarorlofs í því skyni að auka möguleika þeirra, ekki síst feðra, til að fullnýta rétt sinn innan kerfisins. Í fjármálaáætlun 2020–2024 kemur jafnframt fram að eitt af þeim markmiðum sem hefur verið skilgreint sérstaklega fyrir málaflokkinn er að tryggja báðum foreldrum jafna möguleika á að annast barn sitt í fæðingarorlofi þangað til barninu býðst dagvistun á leikskóla. Í því sambandi þykir mikilvægt að lengja sameiginlegan rétt foreldra til fæðingarorlofs í tólf mánuði í því skyni að tryggja báðum foreldrum möguleika á að annast barn sitt í fæðingarorlofi þangað til barninu býðst dagvistun á leikskóla án þess að það hafi í för með sér verulega röskun hvað varðar þátttöku hvors foreldris um sig á vinnumarkaði. Er í því sambandi miðað við að börnum bjóðist almennt dvöl á leikskóla við tólf mánaða aldur. Jafnframt er talið að með framangreindu fyrirkomulagi megi minnka það álag á foreldra sem ætla megi að fylgi því að hefja þátttöku á ný á vinnumarkaði eftir að þeir hafa fullnýtt rétt sinn innan fæðingarorlofskerfisins.

Er þessi tilhögun í samræmi við tillögur starfshóps um framtíðarstefnu í fæðingarorlofsmálum sem skilaði í mars 2016 tillögum sínum til þáverandi félags- og

húsnæðismálaráðherra en þar var meðal annars lagt til að réttur foreldra til fæðingarorlofs yrði lengdur í tólf mánuði. Fram kemur í tillögum hópsins að „Markmiðið með því að lengja samanlagðan fæðingarorlofsrétt foreldra er meðal annars að tryggja báðum foreldrum möguleika á að annast barn sitt án þess að það hafi í för með sér verulega röskun hvað varðar þátttöku hvors um sig á vinnumarkaði. Þegar lítið er til reynslunnar sem og þeirra tölulegu upplýsinga sem fyrir liggja kemur hins vegar í ljós að réttur til fæðingarorlofs sem foreldrar geta skipt með sér hefur í langflestum tilvikum verið nýttur af mæðrum. Nýtingartölur hvað varðar fæðingarorlofstöku sýna að stærstur hluti fedra nýti einungis þrjú mánuði eða minna en mæður sína þrjú mánuði og sameiginlegu mánuðina þrjú. Reynslan hérlendis sýnir því ríka tilhneigingu til þess að mæður nýti þann tíma fæðingarorlofs sem er sameiginlegur milli foreldra.“

Í þessu sambandi er í tillögum starfshópsins tekið undir sjónarmið sem fram koma í athugasemdum með frumvarpi sem lagt var fram á Alþingi á haustdögum árið 2012, þar sem meðal annars var kveðið á um lengingu á rétti foreldra til fæðingarorlofs, en samkvæmt því sem fram kemur í tillögum starfshópsins er „talið líklegt í ljósi reynslunnar að það verði einkum mæður sem komi áfram til með að nýta sameiginlegan rétt foreldra til fæðingarorlofs en slíkt fyrirkomulag fellur illa að þeim markmiðum sem rakin hafa verið hér að framan. Í því skyni að ná umræddum markmiðum þykir því mikilvægt að sem minnstur hluti fæðingarorlofsréttar verði með þeim hætti að foreldrar geti skipt honum með sér. Í því sambandi má jafnframt nefna að reynsla annarra þjóða, svo sem Svíþjóðar og Noregs, sýnir að stefnur stjórnvalda sem miða að jafnrétti kynjanna hafa tvímælaust áhrif á fæðingartíðni. Einnig má ætla að skipting fæðingarorlofs milli foreldra, þannig að sem minnst af réttinum sé með þeim hætti að foreldrar geti skipt honum með sér, sé þannig mikilvægur þáttur í því að auka jafnrétti og hafi þar með jákvæð áhrif á fæðingartíðni.“

Þá kemur fram í tillögum starfshópsins að ætla megi „að óframseljanlegur réttur fedra til fæðingarorlofs styrki stöðu fedra gagnvart atvinnurekendum þegar kemur að nýtingu fæðingarorlofsréttar. Jafnframt má ætla að fedrum sé gert kleift að taka meiri þátt í umönnun barna sinna en ella ef skipting fæðingarorlofsréttar er sem jöfnust milli foreldra. Gera má ráð fyrir að slíkt fyrirkomulag ryðji jafnframt úr vegi eldri viðhorfum um að faðirinn beri alfaríð eða meginábyrgð á efnahag heimilisins með tekjuöflun sinni. Niðurstöður rannsókna á íslenska fæðingarorlofskerfinu benda til að fedrakvótinn svokallaði eða fæðingarorlofsréttur sem einungis fedur geta nýtt sér sé rétt stefna til að ná fram markmiðum laganna um fæðingar- og foreldraorlof um að tryggja réttindi barna til samvasta við báða foreldra og að gera bæði konum og körlum kleift að samræma fjölskyldu- og atvinnulíf. Þá benda niðurstöður framangreindra rannsókna einnig til þess að hin íslenska samfélagslega tilraun, sem fólst í að tryggja í lögum um fæðingar- og foreldraorlof að foreldrar ættu sjálfstæðan fæðingarorlofsrétt hvort um sig, hafi reynst árangursrík leið til breytinga. Þær breytingar hafi meðal annars leitt til þess að ábyrgð vegna umönnunar barna er nú jafnari milli foreldra auk þess að hafa verið stórt skref í að ná fram jafnrétti kynjanna.“

3. Meginefni frumvarpsins.

Í ljósi þeirra sjónarmiða sem rakin hafa verið hér að framan og í samræmi við fjármálaáætlun 2020–2024 er í frumvarpi þessu gert ráð fyrir að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs annars vegar og fæðingarstyrks hins vegar lengist úr níu mánuðum samkvæmt gildandi lögum í tólf mánuði. Gert er ráð fyrir að lengingin komi til framkvæmda í áföngum og verði að fullu komin til framkvæmda fyrir foreldra barna sem fæðast, eru

ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar. Þannig er gert ráð fyrir að í fyrsta áfanga lengist samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs um einn mánuð vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020 á þann hátt að einn mánuður bætist við sjálfstæðan rétt foreldra hvors um sig og að sameiginlegur réttur foreldra til fæðingarorlofs verði tveir mánuður í stað þriggja mánaða líkt og nú er samkvæmt gildandi lögum. Gert er ráð fyrir að hið sama eigi við um rétt foreldra til fæðingarstyrks vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020. Er því gert ráð fyrir að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs eða greiðslu fæðingarstyrks vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020 verði tíu mánuðir í stað níu mánaða líkt og nú er samkvæmt gildandi lögum og að sameiginlegur réttur foreldra, sem þeir geti skipt með sér að vild, verði tveir mánuðir í stað þriggja mánaða líkt og nú er samkvæmt gildandi lögum. Þá er gert ráð fyrir að lokaáfangi lengingar á rétti foreldra til fæðingarorlofs komi til framkvæmda vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar þegar einn mánuður bætist við sjálfstæðan rétt hvors foreldris um sig til fæðingarorlofs eða greiðslu fæðingarstyrks. Er þá gert ráð fyrir að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs eða greiðslu fæðingarstyrks verði tólf mánuðir vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar sem komi þá til með að skiptast þannig milli foreldra að sjálfstæður réttur hvors foreldris um sig verði fimm mánuðir auk þess sem foreldrar geti skipt með sér að vild tveimur mánuðum til viðbótar.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Að teknu tilliti til efnis frumvarps þessa er ekki talin ástæða til að meta sérstaklega samræmi þess við stjórnarskrá. Þá ganga íslensk lög framár alþjóðlegum skuldbindingum stjórnvalda er varðar tímalengd fæðingarorlofs eða greiðslu fæðingarstyrks og er því ekki ástæða til að ætla að efni frumvarpsins gangi gegn alþjóðlegum skuldbindingum stjórnvalda.

5. Samráð.

Efni frumvarpsins snertir fyrst og fremst foreldra barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2020 eða síðar, Vinnumálastofnun, sem fer með framkvæmd laga um fæðingar- og foreldraorlof, og atvinnurekendur vegna foreldra sem eru þátttakendur á vinnumarkaði.

Líkt og komið hefur fram skuldbundu stjórnvöld sig, í tengslum við líffskjarasamninga á almennum vinnumarkaði sem samkomulag náðist um vorið 2019, til að efla fæðingarorlofskerfið með því að lengja samanlagðan rétt foreldra til fæðingarorlofs. Drög að frumvarpinu fóru í opið umsagnarferli í samráðsgátt Stjórnarráðsins í október 2019 þar sem almenningi gafst kostur á að koma á framfæri athugasemdum við drögin auk þess sem samtök aðila vinnumarkaðarins og Vinnumálastofnun voru upplýst sérstaklega um að frumvarpið væri komið í framangreint umsagnarferli. Enn fremur voru áform um gerð frumvarpsins kynnt öðrum ráðuneytum.

6. Mat á áhrifum.

Líkt og að framan greinir mun efni frumvarpsins fyrst og fremst snerta foreldra barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2020 eða síðar. Gert er ráð fyrir að lenging á samanlögðum rétti foreldra til fæðingarorlofs taki gildi í áföngum þannig að einn mánuður bætist við vegna barna sem fæðast eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu

2020 og tveir mánuðir bætist við til viðbótar vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar. Þegar lenging á rétti foreldra til fæðingarorlofs eða greiðslu fæðingarstyrks verður að fullu komin til framkvæmda er gert ráð fyrir að skiptingin milli foreldra verði þannig að hvort foreldri um sig eigi rétt á fimm mánaða fæðingarorlofi eða greiðslu fæðingarstyrks í fimm mánuði og að foreldrar eigi að auki sameiginlegan rétt á fæðingarorlofi í tvo mánuði eða greiðslu fæðingarstyrks í tvo mánuði. Ætla má að sú tilhögun sé í samræmi við markmið laga um fæðingar- og foreldraorlof þess efnis að tryggja barni samvistir við báða foreldra og að gera bæði konum og körlum kleift að samræma fjölskyldu- og atvinnulíf, sbr. 2. gr. laganna. Í því sambandi er talið mikilvægt að sjálfstæður réttur foreldra verði ekki framseljanlegur milli foreldra enda talinn einn af lykilþáttum þess að markmiðum laganna verði náð að hvort foreldri um sig eigi sjálfstæðan rétt til fæðingarorlofs.

Við mat á áhrifum frumvarpsins er byggt á upplýsingum og gögnum frá Vinnumálastofnun sem annast umsýslu Fæðingarorlofssjóðs, þar með talið tölulegum upplýsingum um nýtingu foreldra á rétti þeirra til fæðingarorlofs. Samkvæmt tölulegum upplýsingum frá Vinnumálastofnun hefur reynslan verið sú hingað til að mæður hafa í ríkari mæli en feður nýtt sameiginlegan rétt foreldra til fæðingarorlofs. Ekki er því gert ráð fyrir að fyrsti áfangi lengingar á sameiginlegum rétti foreldra til fæðingarorlofs, sem taka á gildi vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020, hafi áhrif á nýtingu mæðra á rétti til fæðingarorlofs þar sem þær muni áfram í ríkari mæli en feður nýta sameiginlegan rétt foreldra til fæðingarorlofs til viðbótar við þá fjóra mánuði sem þær sjálfar munu eiga rétt á til fæðingarorlofs. Er þannig gert ráð fyrir að mæður muni að jafnaði áfram nýta sex mánuði af samanlögðum rétti foreldra til fæðingarorlofs líkt og verið hefur. Hins vegar er gert ráð fyrir að fæðingarorlof feðra verði lengra en verið hefur fram til þessa við gildistöku þessa fyrsta áfanga við lengingu á samanlögðum rétti foreldra til fæðingarorlofs og er miðað við 33% fjölgun daga hjá feðrum í því sambandi. Er þannig gert ráð fyrir að fyrsti áfanginn við lengingu á samanlögðum rétti foreldra til fæðingarorlofs muni hafa meiri áhrif á lengd fæðingarorlofs feðra en mæðra. Hins vegar má ætla að þegar lenging á samanlögðum rétti foreldra til fæðingarorlofs verður að fullu komin til framkvæmda muni sú breyting hafa sambærileg áhrif á lengd fæðingarorlofs mæðra og feðra þar sem í síðari áfanga breytinganna er gert ráð fyrir að einum mánuði verði bætt við sjálfstæðan rétt hvors foreldris um sig en að sameiginlegur réttur foreldra til fæðingarorlofs verði áfram tveir mánuðir. Í ljósi þess má ætla að bæði mæður og feður muni þá eiga jafna möguleika á að vera lengur í fæðingarorlofi en nú er þrátt fyrir að áfram sé gert ráð fyrir að mæður nýti í ríkari mæli en feður sameiginlegan rétt foreldra til fæðingarorlofs líkt og verið hefur.

Áætlað er að heildarkostnaður við lengingu á samanlögðum rétti foreldra til fæðingarorlofs um einn mánuð vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur árið 2020 nemi um 1,7 ma. kr. sem skiptist á árin 2020 og 2021. Auk þess er áætlað að kostnaður vegna lengingar á rétti foreldra til fæðingarorlofs um tvo mánuði vegna barna sem fæðast eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar nemi um 3,2 ma. kr. sem skiptist á árin 2021 og 2022. Samkvæmt því sem fram kemur í fjármálaáætlun 2020–2024 er gert ráð fyrir að aukning á útgjöldum Fæðingarorlofssjóðs vegna þeirra breytinga á lögum um fæðingar- og foreldraorlof sem frumvarp þetta gerir ráð fyrir rúmist innan fjárlaga komandi ára.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Lagt er til í ákvæði þessu að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs samkvæmt lögum um fæðingar- og foreldraorlof verði lengdur úr níu mánuðum í tólf mánuði. Líkt og fram kemur í 4. gr. frumvarpsins er þó gert ráð fyrir að fyrrnefnd lenging á rétti foreldra til fæðingarorlofs taki gildi í áföngum á árunum 2020 og 2021. Er þannig gert ráð fyrir að foreldrar eigi samanlagðan rétt til fæðingarorlofs í tólf mánuði vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar. Lagt er til að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs verði lengdur um þrjá mánuði frá gildandi lögum en áfram er gert ráð fyrir að hvort foreldri um sig eigi sjálfstæðan rétt til fæðingarorlofs í tiltekinn fjölda mánaða. Þannig er gert ráð fyrir að þegar lenging á rétti foreldra til fæðingarorlofs verði að fullu komin til framkvæmda eigi hvort foreldri um sig rétt á fimm mánaða fæðingarorlofi sem ekki verði unnt að framselja til hins foreldrisins. Jafnframt er gert ráð fyrir að foreldrar eigi sameiginlegan rétt á fæðingarorlofi í tvo mánuði til viðbótar, í stað þriggja mánaða samkvæmt gildandi lögum, sem þeir geti þá skipt með sér að vild. Þrátt fyrir framangreint er gert ráð fyrir að hvort foreldri um sig eigi rétt á fjögurra mánaða sjálfstæðum rétti til fæðingarorlofs vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020 þegar fyrsti hluti lengingar á sameiginlegum rétti foreldra til tólf mánaða fæðingarorlofs tekur gildi. Að öðru leyti vísast til almennra athugasemda við frumvarp þetta sem og athugasemda við 4. gr. frumvarpsins.

Um 2. og 3. gr.

Lagt er til að sá tími sem foreldrar eiga rétt á greiðslu fæðingarstyrks samkvæmt 18. eða 19. gr. laga um fæðingar- og foreldraorlof lengist um þrjá mánuði frá gildandi lögum með sama hætti og gert er ráð fyrir að réttur foreldra til fæðingarorlofs skv. 8. gr. laga um fæðingar- og foreldraorlof lengist. Jafnframt er gert ráð fyrir að fyrrnefnd lenging á rétti foreldra til greiðslu fæðingarstyrks taki gildi í sömu áföngum og lenging á rétti foreldra til fæðingarorlofs, sbr. 4. gr. frumvarpsins. Að öðru leyti vísast til almennra athugasemda við frumvarp þetta sem og athugasemda við 1. og 4. gr. frumvarpsins.

Um 4. gr.

Lagt er til að við löggin bætist ákvæði til bráðabirgða þar sem kveðið verði á um að lenging á samanlögðum rétti foreldra til fæðingarorlofs samkvæmt 8. gr. laga um fæðingar- og foreldraorlof sem og lenging á samanlögðum tíma sem foreldrar geta átt rétt á greiðslu fæðingarstyrks samkvæmt 18. eða 19. gr. laganna úr níu mánuðum í tólf mánuði komi til framkvæmda í tveimur áföngum á árunum 2020 og 2021. Þannig er gert ráð fyrir að samanlagður réttur foreldra til fæðingarorlofs samkvæmt 8. gr. laganna lengist í fyrsta áfanga um einn mánuð þannig að mánuður bætist við sjálfstæðan rétt foreldra hvors um sig vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur á árinu 2020. Jafnframt er gert ráð fyrir að sameiginlegur réttur foreldra til fæðingarorlofs, sem foreldrar geta skipt með sér að vild, verði tveir mánuðir í stað þriggja mánaða samkvæmt gildandi lögum. Gert er ráð fyrir að hið sama gildi um rétt foreldra til greiðslu fæðingarstyrks samkvæmt 18. eða 19. gr. laganna. Þá er gert er ráð fyrir að lokaáfanginn hvað varðar lengingu á samanlögðum rétti foreldra til fæðingarorlofs komi til framkvæmda árið 2021 en lagt er til að einum mánuði verði bætt við sjálfstæðan rétt foreldra hvors um sig þannig að bæði mæður og feður eigi þá samtals fimm mánaða sjálfstæðan rétt hvort um sig til fæðingarorlofs vegna barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar. Þannig er lagt til að foreldrar barna sem fæðast, eru ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar eigi samanlagðan rétt til fæðingarorlofs í allt að tólf mánuði sem skiptist þannig að hvort foreldri um sig eigi rétt til

fimm mánaða fæðingarorlofs auk þess sem foreldrar eigi sameiginlegan rétt á fæðingarorlofi í tvo mánuði til viðbótar sem þeir geti skipt með sér að vild. Gert er ráð fyrir að hið sama gildi um rétt foreldra til greiðslu fæðingarstyrks samkvæmt 18. eða 19. gr. laganna.

Um 5. gr.

Lagt er til að lögin taki gildi 1. janúar 2020 og eigi við um foreldra barna sem fæðast, verða ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2020 eða síðar, sbr. þó 4. gr. þar sem lagt er til að 1.-3. gr. frumvarpsins komi að fullu til framkvæmda vegna barna sem fæðast, verða ættleidd eða tekin í varanlegt fóstur 1. janúar 2021 eða síðar.